การพัฒนาแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1

The Development of Critical Listening Exercises for First Year of Vocational Education Certificate Students

เสาวลักษณ์ เมฆแดง*
Saowalak Mekdaeng
สมพร ร่วมสุข**
Somporn Ruamsuk

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 4 ชุด แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังอย่างมีวิจารณญาณ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าเท่ากับ 77.5/78.5 2) ผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนด้วยแบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: แบบฝึก/ การฟังอย่างมีวิจารณญาณ

Abstract

The purposes of this research were: 1) to develop the critical listening exercises for the first year of vocational education certificate student's. 2) to compare the achievement score gained before and after critical listening exercises. 3) to study the opinions of the students who studied by using the critical listening exercises. The sample consisted of 35 students in first year of Vocational Education Certificate. The instruments employed to collect data were: 4 sets of critical listening exercises. packages, and a questionnaire on learners' opinions towards the

* นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
** อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

critical listening exercises. The findings were as follows: 1) The efficiency of the critical listening exercises. was found higher at the percentage of 77.5/78.5 2) The achievement scores were found significantly different at the level of .01. 3) The opinions of the students towards the critical listening exercises. were positive at an acceptable level.

Keywords: Exercises/ Critical Listening

บทนำ

ภาษาไทย เป็นเอกลักษณ์ที่แสดงความเป็นชาติไทยได้อย่างชัดเจน เป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการประกอบอาชีพ การปกครอง การถ่ายทอดวัฒนธรรม การพัฒนาชาติบ้านเมือง และเป็นเครื่องมือสำหรับศึกษาค้นคว้าสรรพวิทยาการสาขาต่างๆ ผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยมักจะประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพ ด้วยเหตุนี้การศึกษาและการฝึกฝนทักษะภาษาไทยจึงจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของสุจริต เพียรชอบ (2539: 1) ที่กล่าวว่า “ภาษาไทยมีความสำคัญมากเพราะเป็นภาษาประจำชาติ เป็นสิ่งที่แสดงความเป็นไทยที่มีประวัติความเป็นมายาวนานตั้งแต่คนไทยรวมตัวกันเป็นชาติมีความเป็นปึกแผ่นมั่นคงก็ได้ใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกันระหว่างคนไทยทั้งชาติตลอดมา ทำให้เกิดความสะดวกมีความเข้าใจตรงกัน” จากคำกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการที่คนไทยเรามีภาษาใช้ร่วมกันระหว่างคนหมู่มากจะทำให้เกิดพลัง เกิดความรู้สึกเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นวัฒนธรรมประจำชาติอย่างหนึ่งที่น่าภาคภูมิใจ ควรแก่การธำรงรักษา ดังนั้นจึงควรพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ภาษาไทยมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการประกอบอาชีพธุรกิจ เนื่องจากในวงการธุรกิจนั้น ต้องใช้ภาษาในสื่อสารกันตลอดเวลา และเป็นการสื่อสารที่ทั้งผู้ส่งสาร และผู้รับสารจะต้องเข้าใจความหมายให้ตรงกันอย่างชัดเจน เพราะงานธุรกิจต้องการความรวดเร็ว เพื่อให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย หากนักธุรกิจเป็นผู้มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะช่วยให้การดำเนินงานราบรื่น มีความคล่องตัวและเจริญก้าวหน้า การใช้ภาษาสื่อสารเป็นศิลปะอย่างหนึ่งและผู้มีศิลปะในการสื่อสารจะเป็นผู้ประสบความสำเร็จในชีวิต สมาน แสงมะลิ (2529: 17 อ้างถึงใน สิริมา เจริญศรี, 2541: 4) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารว่า “ในการประกอบอาชีพนั้น สิ่งที่ธุรกิจเอกชนให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก คือ นิสัยและคุณธรรม ประการต่อมาคือ มนุษยสัมพันธ์เข้ากับผู้อื่นได้ สามารถใช้ภาษาพูดภาษาเขียน ในการสื่อความหมาย ติดต่อกับผู้อื่นให้เข้าใจได้ดีทั้งสองฝ่าย”

จากทรรศนะดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ภาษาไทยมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อธุรกิจ และงานอาชีพอย่างมาก ซึ่งหลักสูตรการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ให้ความสำคัญต่อวิชาภาษาไทย โดยกำหนดให้เป็นวิชาบังคับในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เนื้อหาในรายวิชาภาษาไทยเน้นความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน คือเน้นทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลดังมาตรฐานรายวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ 1 (20001101)

ที่กำหนดให้ผู้เรียนมีมาตรฐานดังนี้ 1) อธิบายธรรมชาติ พลังของภาษา และภูมิปัญญาทางภาษาไทยได้ 2) สรุปความสำคัญ และประสิทธิภาพของการเขียน การอ่าน การฟัง การดู และการพูดได้ 3) นำทักษะภาษาไทยไปใช้ในการสื่อสารได้ถูกต้องเหมาะสม และมีมารยาท 4) นำความรู้ ข้อคิดที่ได้จากการศึกษาวรรณคดี วรรณกรรม และภูมิปัญญาทางภาษาไทยไปใช้ในการดำรงชีวิต และงานอาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2546: 204)

การเรียนการสอนภาษาไทยในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของภาษาไทย มีความรู้ความเข้าใจแบบแผนของภาษา ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางภาษา รักการอ่าน รู้จักเลือกอ่านวรรณกรรมได้อย่างเหมาะสม มีวิจารณญาณในการวิเคราะห์และวินิจสาร ส่งเสริมค่านิยมในการอ่านวรรณกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม การจัดการเรียนการสอนจึงเน้นการสอนทักษะการใช้ภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การสอนทักษะการฟังในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2546: 204) เน้นการสอนให้นักเรียนรู้จักใช้วิจารณญาณในการฟัง โดยฝึกการวิเคราะห์ การตีความ การประเมินค่า การนำสิ่งที่มีประโยชน์จากการฟังไปใช้ในชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพอย่างมีคุณภาพ ซึ่งต้องมีการติดต่อสื่อสารในการปฏิบัติงานตลอดเวลา ดังนั้นการฝึกทักษะการฟังอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของสำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เนื่องจากต้องใช้ทักษะ การฟังในการติดต่อสื่อสารในแวดวงธุรกิจอยู่แสมอๆ เพราะในยุคโลกาภิวัตน์ การสื่อสารเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเทคโนโลยีที่ก้าวล้ำนำสมัย อันเนื่องมาจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางวิทยาการแขนงต่างๆ ดังนั้นมนุษย์เราจึงมีความจำเป็นจะต้องติดตามความก้าวหน้าเหล่านี้ให้ทันและจะต้องรู้จักฟังให้เป็น พิจารณาเรื่องที่ฟังให้เข้าใจทั้งความหมายของคำ ประโยคและเจตนาของผู้ส่งสาร สามารถจับใจความ แยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น ตีความและประเมินค่าจากสารประเภทต่างๆ ที่ได้รับฟังในชีวิตประจำวันได้

การสอนฟังให้เกิดประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องแสวงหาวิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสม ต้องเอาใจใส่ผู้เรียนให้ได้รับการฝึกฟังบ่อยๆ และเมื่อฝึกปฏิบัติจนเกิดทักษะแล้วยังจำเป็นต้องฝึกเพิ่มอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปตามระดับขั้นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ฟังที่ฉลาดและมีเหตุผล ในการจัดการเรียนการสอน สื่อเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างหนึ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุผล ซึ่งสื่อการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่สามารถช่วยให้การฝึกทักษะของผู้เรียนได้ดี คือ แบบฝึก ซึ่งเป็นสื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนมุ่งให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเอง โดยทำกิจกรรมตามคำแนะนำหรือคำสั่งในแบบฝึก เนื่องจากแบบฝึกช่วยฝึกกระบวนการคิดให้แม่นยำในเนื้อหา และทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้ว (วันเพ็ญ คุณพิริยะทวี, 2548: 8) ในการสร้างแบบฝึกให้มีคุณภาพนั้นต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยา ดังที่ พรรณี ชูทัย (2522: 17-168) ได้กล่าวถึงหลักจิตวิทยาที่ควรนำมาใช้ในการสร้างแบบฝึกได้แก่ (1) หลักความใกล้ชิด คือ การใช้สิ่งเร้าและการตอบสนองที่เกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกันจะสร้างความพึงพอใจให้แก่นักเรียน (2) หลักการฝึกหัด คือ การทำให้นักเรียนทำกิจกรรมซ้ำๆ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่แม่นยำ (3) กฎแห่งผลคือการให้นักเรียนทราบผลการทำงานของตน ได้แก่ การเฉลยคำตอบให้นักเรียนทราบผลการทำงานรวดเร็ว

ซึ่งเป็นการสร้างความพอใจแก่นักเรียน (4) การจูงใจนักเรียน ได้แก่ การเรียงลำดับแบบฝึกจากง่ายไปยาก และเนื้อหาที่นำมาสร้างเป็นแบบฝึกควรมีหลายรูปแบบเพื่อเร้าความสนใจนักเรียน

แบบฝึกเป็นสื่อการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียนให้ดีขึ้นดังผลการวิจัยของ

ปิยานุช สอาดสุด (2540: 7) ยังได้สร้างแบบฝึกทักษะการฟังอย่างมีวิจารณญาณและใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทรฯ ปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลปรากฏว่าหลังจากนักเรียนได้รับการฝึกทักษะการฟังภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณแล้วนักเรียนมีทักษะการฟังเพิ่มขึ้น คือ ทักษะทางการฟังของนักเรียนหลังใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนใช้แบบฝึก วิศรุต สุวรรณวิเวก (2544: 111) วิจัยเรื่องการสร้างเครื่องมือเพื่อพัฒนาทักษะการฟังอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า หลังการสอนทักษะการฟังอย่างมีวิจารณญาณตามแผนการสอน และการทำแบบฝึกการฟังภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนการสอนและการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งการพัฒนาทักษะการฟังภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับเพศเกรดเฉลี่ยสะสม และเกรดเฉลี่ยวิชาภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าทักษะการฟังอย่างมีวิจารณญาณเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการประกอบอาชีพ ซึ่งต้องมีการติดต่อสื่อสารในการปฏิบัติงานตลอดเวลา และแบบฝึกน่าจะทำให้นักเรียนเกิดทักษะการฟังอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการฟังแล้ววิเคราะห์สารในงานอาชีพประเภทโฆษณา ข่าว และบทเพลงร่วมสมัย โดยสามารถตอบคำถาม จับใจความสำคัญแยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น ตีความประเมินค่าจากสารที่ได้รับฟัง ในชีวิตประจำวัน และในงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้แบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งวัดผลก่อน-หลังการทดลอง มีแบบแผนการทดลองคือ The One group Pretest - Posttest Design (มาเรียม นิลพันธุ์, 2551: 40) ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 14 ห้องเรียน จำนวน 540 คน มีการจัดห้องเรียนโดยคละความสามารถของนักเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1/2 สาขางานการบัญชี วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 35 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย

(Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ตัวแปรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 จำนวน 4 ชุด ซึ่งประกอบด้วย การฟังเพื่อตอบคำถาม การฟังเพื่อจับใจความสำคัญ การฟังเพื่อแยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น การฟังเพื่อตีความและประเมินค่า 2) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการฟังอย่างมีวิจารณญาณ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนเป็นข้อสอบแบบปรนัย จำนวน 40 ข้อ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. แบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยสร้างโดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก

1.2 พัฒนาแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 4 ชุด ซึ่งประกอบด้วย สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการวัดผล ประเมินผลหลังการใช้แบบฝึก โดยเริ่มฝึกจากเรื่องที่ง่ายไปสู่เรื่องที่ยาก

1.3 นำแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจความถูกต้อง และความเหมาะสมของเนื้อหาและนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.4 เสนอแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรงของเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำสุดเท่ากับ 0.67 ค่าดัชนีสูงสุดเท่ากับ 1.00 และค่าความสอดคล้องโดยรวมเท่ากับ 0.91

1.5 นำแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 ขั้นหาประสิทธิภาพรายบุคคลได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 78.06/77.50 ซึ่งผ่านเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มย่อยได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 77.87/78.05 ซึ่งผ่านเกณฑ์ 75/75

2. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการฟังอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยสร้างโดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีพุทธศักราช 2545 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2546)

2.2 ศึกษาหลักการสอน วิธีสอนแบบต่างๆ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อคัดเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2.3 วิเคราะห์เนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีจากการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อเขียนผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1

2.4 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการฟังอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 จำนวน 5 แผน

แผนที่ 1 - 2 แผนละ1 คาบ แผนที่ 3 - 5 แผนละ 2 คาบใช้เวลาสอน 8 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง มีส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ได้แก่ สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดเรื่อง จำนวนคาบการสอน เนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องสอดคล้องและความเหมาะสมของเนื้อหา วัตถุประสงค์ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ สื่อและการประเมินผล

2.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคุณลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้กับวัตถุประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

2.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้ร่วมกับแบบฝึก

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่

3.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการฟังอย่างมีวิจารณญาณเป็นแบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ การเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ 1

3.1.2 ศึกษาทฤษฎี หลักการ และวิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์ในคำอธิบายของหลักสูตร เพื่อเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้

3.1.3 สร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบสำหรับสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการฟังอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1

3.1.4 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการฟังอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ เพื่อใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเป็นชุดเดียวกันแต่สลับตัวเลือก

3.1.5 เสนอแบบทดสอบให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและเนื้อหา

3.1.6 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 2 คน ด้านการวัดแล ะประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความสอดคล้องของข้อสอบกับวัตถุประสงค์แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งผลการตรวจสอบได้ค่าดัชนีความสอดคล้องค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.67 ค่าดัชนีความสอดคล้องสูงสุดเท่ากับ 1.00 และค่าความสอดคล้องโดยรวมเท่ากับ 0.95

3.1.7 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 จำนวน 40 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ที่เรียนเรื่องนี้มาก่อนแล้ว

3.1.8 นำผลการทดลองมาใช้วิเคราะห์รายข้อ หาค่าความยากง่ายและหาค่าอำนาจจำแนก คัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่าย 0.20–0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป พร้อมทั้ง

ปรับปรุงข้อที่ไม่ถึงเกณฑ์ จนได้แบบทดสอบที่สมบูรณ์ จำนวน 40 ข้อ พบว่ามีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.240.71 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.25–0.91

3.1.9 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ตามสูตร KR 20 ของคูเดอร์–ริชาร์ดสัน (Kuder–Richardson) ผลปรากฏว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการฟังอย่างมีวิจารณญาณมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.87

3.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ

3.2.1 ศึกษาทฤษฎี หลักการ และวิธีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ

3.2.2 ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ ทั้ง 4 ชุด โดยสอบถาม 3 ด้าน คือ ด้านการออกแบบแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ ด้านเนื้อหาบทเรียน และด้านความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้แบบฝึก

3.2.3 นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบการใช้ภาษาความถูกต้องของข้อคำถาม จากนั้นปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามความคิดเห็นตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.2.4 เสนอแบบสอบถามความคิดเห็นต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญด้านนวัตกรรมและผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลประเมินผล ด้านละ 1 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการประเมินมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วปรับปรุงแก้ไข ซึ่งมีผลการตรวจสอบความสอดคล้องค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.67 ค่าดัชนีความสอดคล้องสูงสุด เท่ากับ 1.00 และค่าเฉลี่ยความสอดคล้องโดยรวมเท่ากับ 0.93

การทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง ดังนี้

ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยได้ทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน และตรวจให้คะแนน

ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้สอนด้วยตัวเองโดยใช้แบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ เริ่มทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 60 นาที เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ รวมทั้งหมด 8 คาบ

หลังทดลองผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกับก่อนเรียนแต่สลับตัวเลือกแล้วตรวจให้คะแนน

นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบ ก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบความแตกต่าง

สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ โดยสูตรการคำนวณหาค่าประสิทธิภาพ E1/E2 การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำคะแนนมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการทดสอบค่า t–test แบบ Dependent วิเคราะห์ผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนโดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่แล้วหาค่าเฉลี่ย

สรุปผลการวิจัย

1) ผลการพัฒนาแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณโดยได้ค่าประสิทธิภาพ 77.5/78.5 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ

	จำนวน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ประสิทธิภาพ
กระบวนการ	35	120	93.00	3.99	77.50
ผลลัพธ์	35	40	31.40	2.16	78.50

จากตารางที่ 1 พบว่าแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่ได้ผ่านการทดลองหาประสิทธิภาพ พบว่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ทำแบบทดสอบระหว่างเรียนมีค่าเท่ากับ 77.5 และร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน มีค่าเท่ากับ 78.5 แสดงว่าประสิทธิภาพของแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าเท่ากับ 77.5/78.5 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 75/75 ปรากฏว่าแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้ สามารถนำไปใช้ในการสอนได้

2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน และหลังเรียนด้วยแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ

กลุ่มทดลอง	**N**	**คะแนนเต็ม**	$\overline{X}$	**S.D.**	**t-test**
ก่อนเรียน	35	40	15.37	1.86	-35.042
หลังเรียน	35	40	31.40	2.16	

จากตารางที่ 2 พบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนท่ากับ 15.37 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.86 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 31.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.16 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) ผลการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อการเรียนด้วยแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ

ลำดับที่	ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น			อันดับ
		$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย	
1	การออกแบบแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ	4.55	.50	มากที่สุด	1
2	เนื้อหา	4.46	.51	มาก	2
3	ความพึงพอใจของนักเรียนต่อใช้แบบฝึก	4.46	.51	มาก	2
ผลรวม		4.50	.51	มาก	

จากตารางที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .51 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักเรียนเห็นด้วยในระดับมากที่สุดคือ ด้านการออกแบบแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .50 รองลงมาคือ ด้านเนื้อหา และด้านความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้แบบฝึกมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .51

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. จากผลการทดลองหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 พบว่า แบบฝึกที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 77.5/78.5 สูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้ ถือว่ามีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ ฝึกทักษะการฟังอย่าง มีวิจารณญาณและใช้ประกอบการเรียนการสอนได้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก

1.1 แบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก ศึกษาหลักสูตรสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปีพุทธศักราช 2545 (ฉบับปรับปรุง 2546) วิเคราะห์เนื้อหาสาระเกี่ยวกับการฟัง ปัญหาการเรียนการสอนทักษะการฟัง แล้วนำมาสร้างแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ สอดคล้องกับธิดา โมสิกรัตน์ และศรีสุดา จริยากุล (2526: 370-372) กล่าวถึงการสร้างแบบฝึกการฟังไว้ว่าต้องมีการวางแผนสร้างแบบฝึกทักษะการฟัง มีการศึกษาปัญหาในการเรียนการสอนทักษะการฟัง ศึกษาจิตวิทยาวัยรุ่นและจิตวิทยาการเรียนการสอน ได้แก่หลักความพร้อมในการเรียนรู้ หลักการทำแบบฝึกหัด หลักการจูงใจ หลักความต้องการของเด็ก วัยรุ่น

1.2 แบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีการจัดลำดับเนื้อหาเริ่มจาก การฟังเรื่องที่ง่ายไปหาเรื่องที่ยากขึ้น ด้านแบบฝึกมีความหลากหลาย เช่น การเติมคำหรือข้อความ ในช่องว่าง การจับคู่ความสัมพันธ์ของข้อความ ความหมายของคำหรือคำจำกัดความของคำ การโยงเส้นความสัมพันธ์

ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกันการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น การประเมินค่า และการเลือกคำตอบที่ถูกต้องแบบปรนัย เป็นต้น ในส่วนเนื้อหาการฟังผู้วิจัยได้นำมาจากสื่อหนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต ที่มีความหลากหลาย เหมาะสมกับวัย และสาขาอาชีพ ดึงดูดความสนใจของนักเรียน เช่น โฆษณา ข่าวเกี่ยวกับธุรกิจ การท่องเที่ยว และเหตุการณ์ปัจจุบันที่อยู่ในความสนใจของวัยรุ่น ตลอดทั้งบทเพลงที่มีคติสอนใจ สร้างสรรค์สังคม ซึ่งทำให้ผู้ฟังเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับความเห็นของ ศศิธร ธัญลักษณานันท์ (2542: 153-154) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการฟังว่า การฟังทำให้เกิดความรู้ เช่น การฟังบรรยายของนักวิชาการ ฟังเรื่องราวจากสื่อต่างๆ ทำให้เกิดความบันเทิง เช่น ฟังเพลง ฟังบทละคร ฟังบทร้อยกรอง ฟังนิยาย นิทาน รวมทั้งช่วยให้เกิดความคิดที่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำความคิดใหม่ๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ส่วนธิดา โมสิกรัตน์ และศรีสุดา จริยากุล (2526: 370-372) กล่าวว่า ต้องศึกษาจิตวิทยาวัยรุ่นและจิตวิทยาการเรียนการสอน ได้แก่ หลักความพร้อมในการเรียนรู้ หลักการทำแบบฝึกหัด หลักการจูงใจ หลักความต้องการของเด็กวัยรุ่น ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของกุลธิดา ปัญญาจิรวุฒิ (2547: 46-47) ที่กล่าวว่า แบบฝึกเสริมทักษะควรมีรูปแบบกิจกรรมการฝึกที่หลากหลาย น่าสนใจ เนื้อหาและภาษาที่ใช้ ควรเหมาะสมกับวัยนักเรียน มีความยากง่ายพอเหมาะ เป็นไปตามลำดับขั้นของการเรียนรู้จากง่ายไปหายาก มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีรูปภาพประกอบที่สวยงามดึงดูดความสนใจ เป็นเรื่องง่ายๆ ใกล้ตัวนักเรียนได้แก่โฆษณา ข่าวการศึกษา ข่าวท่องเที่ยว ข่าวเศรษฐกิจ เพลงร่วมสมัยที่สร้างสรรค์สังคม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างอิสสระเป็นรายบุคคล และสอดคล้องกับแนวคิดของ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2547: 63) ที่กล่าวว่าเนื้อหาที่นำมาใช้ในการฝึกนั้นควรพิจารณาให้เหมาะสมกับระดับชั้น โดยคัดเลือกสิ่งที่อยู่ในความสนใจหรือเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน อันจะเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา อารมณ์ และจิตใจของนักเรียนไปด้วย ถ้าครูสามารถสอนโดยดึงวิชาอื่นเข้ามาสัมพันธ์ด้วยได้ก็ยิ่งเป็นการดี

1.3 แบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกให้ถูกต้องตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ทั้งด้านเนื้อหา ภาษา และลักษณะรูปเล่ม ซึ่งเป็นแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณที่ได้รับการพัฒนา มีการประเมินผลการใช้ และปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ถูกต้องทุกขั้นตอน เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มทดลองจึงเป็นแบบฝึกที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เช่นเดียวกับผลวิจัยของวันวิสาข์ ปัญญาจิรวุฒิ (2551: 9) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางเลนวิทยา พบว่า แบบฝึก มีประสิทธิภาพ 76.96 /83.80 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ส่วนสุรีมาศย์ บุญฤทธิ์รุ่งโรจน์ (2544: 109) ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย พบว่า แบบฝึกมีประสิทธิภาพ 82.17/85.00 สูงกว่าเกณฑ์ และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานของอรุณวรรณ รัตนเดชกำจาย (2547: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบฝึกการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่าแบบฝึก มีประสิทธิภาพ 80.00/80.20 สูงกว่าเกณฑ์

2. ผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 หลังเรียนด้วยแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจาก

2.1 แบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณเป็นเครื่องมือในการฟังที่สามารถช่วยเสริมความรู้ความเข้าใจ พัฒนาทักษะการฟังอย่างมีวิจารณญาณให้ดีขึ้น เพราะการเรียนด้วยแบบฝึกการฟังผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเอง และฝึกฝนจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องที่ยากขึ้น โดยทำซ้ำหลายครั้ง สามารถตอบคำถาม จับใจความ แยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น ตลอดทั้งตีความและประเมินค่าได้ อันจะนำไปสู่วิจารณญาณ สอดคล้องกับสนิท สัตโยภาส (2545: 45) ที่กล่าวไว้ว่า การฟังเป็นพหูสูตร คือได้เรียนมาก ได้ฟังมากย่อมยังผลให้เป็นคนฉลาด รอบรู้เท่าทันโลก เป็นคนมีปัญญา ความเห็นสอดคล้องกับ กุสาวดี สนธิสุวรรณ (2546: 33) ซึ่งกล่าวว่าการฟังเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องมาจากการได้ยิน ผู้ฟังสามารถแยกแยะ และประเมินค่าสารที่ฟังได้

2.2 แบบฝึกมีเนื้อหาน่าสนใจ สอดคล้องกับสาขาอาชีพ กิจกรรมในแบบฝึกแต่ละชุดมีความหลากหลาย ไม่ยากจนเกินไป จึงเป็นเครื่องมือที่สามารถกระตุ้นให้นักเรียนกระตือรือร้นในการเรียนรู้และฝึกทักษะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการฟังอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปิยานุช สะอาดสุด (2540: 81) ศึกษาเรื่องการออกแบบแบบฝึกทักษะการฟังอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1โรงเรียนเทพศิรินทร์ฯปทุมธานี จังหวัดปทุมธานีพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการฟังอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการฝึกทักษะการฟังโดยใช้แบบฝึกทำให้การฟังของนักเรียนสูงขึ้น เช่นเดียวกับผลการวิจัยของวิศรุต สุวรรณวิเวก (2544: 111) วิจัยเรื่องการสร้างเครื่องมือเพื่อพัฒนาการสอนทักษะการฟังภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 ผลการวิจัยสรุปได้ว่าหลังการสอนทักษะการฟังภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ตามแผนการสอนและการทำแบบฝึกการฟังภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาทักษะการฟังอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนการสอนและการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การพัฒนาทักษะการฟังอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับเพศ เกรดเฉลี่ยสะสม รวมทั้งเกรดเฉลี่ยวิชาภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ จากผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า ในภาพรวมของนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างมาก ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = .51) ทั้งนี้เกิดจาก

3.1 แบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีเนื้อหาสอดคล้องกับสาขาอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในวิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2546: 204) เนื้อหาโดยส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน เช่น โฆษณาสินค้า โฆษณาธุรกิจ ข่าวธุรกิจการท่องเที่ยว การใช้ภาษาในวัยรุ่น ข่าวการศึกษา ที่มีผลกระทบต่อเยาวชนทั้งทางลบและทางบวก อีกทั้งบทเพลงที่นำให้นักเรียนฟังนั้น เป็นบทเพลงที่มีคติสอนใจ เนื้อหาเชิงสร้างสรรค์สังคม และมีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ชาติไทย ซึ่งเป็นเรื่องที่นักเรียนอยากรู้อยากเห็น

3.2 แบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีการใช้เสียงชาย และหญิงสลับกันเพื่อให้ผู้ฟังเพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่าย ตลอดทั้งใช้ดนตรีประกอบที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหาเร้าความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี นักเรียนเรียนด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลินที่จะติดตาม

เรื่องราวในบทเรียนซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ณัฐศักดิ์ ธีรกุล (2533: 54-57 อ้างถึงในโชษิตา หนูผาสุข (2547: 151) ที่กล่าวไว้ว่า สื่อมีอิทธิพลและสามารถที่จะจูงใจให้ผู้เรียนสนใจเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้น จำได้นานขึ้น ซึ่งบางครั้งผู้สอนไม่สามารถสร้างแรงจูงใจได้เท่าสื่อ นอกจากนี้สื่อยังสามารถช่วยเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นให้คล้อยตามและมีความคิดเห็นที่ดีตรงกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้

กล่าวโดยสรุป จากการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบว่าการพัฒนาแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีการพัฒนาการฟัง สามารถตอบคำถาม จับใจความสำคัญ แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ตีความ และประเมินค่าเรื่องที่ฟังได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้ประสิทธิภาพการเรียนสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัยพบว่า ครูควรจัดเตรียมอุปกรณ์ สื่อ ที่มีความหลากหลาย เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องบันทึกเสียง เนื่องจากบางครั้งเกิดปัญหาในการใช้เครื่องบันทึกเสียง ก็สามารถใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ได้

2. จากการวิจัยพบว่า บรรยากาศในการจัดชั้นเรียน และการฟังมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการฟังของผู้เรียน ดังนั้นครูควรจัดสภาพห้องเรียนที่ไม่มีคนพลุกพล่าน ไม่มีเสียง และกลิ่นรบกวนอันเป็นอุปสรรคต่อการฟัง และการรับรู้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้แบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณกับวิธีสอนแบบอื่นๆ เช่น การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาทักษะการฟังให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ควรเพิ่มเนื้อหาที่เป็นสารประเภทสารคดี นิทาน เรื่องสั้น ในแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

กุลธิดา ปัญญาจิรวุฒิ. (2547). **การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนร้องกรองกาพย์ยานี 11 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กุสาวดี สนธิสุวรรณ. (2546). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการฟังอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครู.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

โชษิตา หนูผาสุข. (2547). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การฟังอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดกาญจนบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2547). **การสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ปกรณ์ศิลป์ พริ้นติ้ง.

ธิดา โมสิกรัตน์ และศรีสุดา จริยากุล. (2526). **เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 1 หน่วยที่ 6-11.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ปิยานุช สอาดสุด. (2540). **การออกแบบแบบฝึกทักษะการฟังอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พรรณี ชูทัย. (2522). **จิตวิทยาการเรียนการสอน.** กรุงเทพมหานคร: วรวุฒิการพิมพ์.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2551). **วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.** นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วันวิสาข์ ปัญญาจิรวุฒิ. (2551). **การพัฒนาแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วันเพ็ญ คุณพิริยะทวี. (2548). **การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิศรุต สุวรรณวิเวก. (2544). “การสร้างเครื่องมือพัฒนาการสอนทักษะการฟังภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ.” **สุทธิปริทัศน์** 15 (46): 110–112.

ศศิธร ธัญลักษณานันท์. (2542). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น.** กรุงเทพมหานคร: เธิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.

สนิท สัตโยภาส. (2545). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: 21 เซนจูรี.

สมาน แสงมะลิ. (2529). “บทสัมภาษณ์โดยบรรณาธิการ : อาชีวศึกษาทางที่มองเห็น.” **วารสารอาชีวศึกษา.** 21,3 (กรกฎาคม - กันยายน): 11-39.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545** (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2546) กรุงเทพมหานคร: คุรุสภา.

สิริมา เจริญศรี. (2541). **การสร้างเอกสารประกอบหลักสูตรวิชาภาษาไทย 1 (20001101) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมอาชีวศึกษา พุทธศักราช 2538.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุจริต เพียรชอบ. (2539). **การพัฒนาการสอนภาษาไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรีมาศย์ บุญฤทธิ์รุ่งโรจน์. (2554). **การพัฒนาแบบฝึก การอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อรุณวรรณ รัตนเดชกำจาย. (2547). **การพัฒนาแบบฝึกการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่4.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.